

СУМЕЦЬ ОЛЕКСАНДР, д.е.н., професор кафедри менеджменту,
ОГІЄНКО СВІТЛАНА, к.е.н., доцент кафедри економіки та підприємництва,
Харківський інститут ПрАТ ВНЗ «МАУП», м. Харків

ФАЗОВИЙ ПІДХІД ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЬ УТВОРЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ У ПРОЦЕСІ ВИРОБНИЦТВА ОЛІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Здійснення виробничого процесу на олієдобувних заводах супроводжується виконанням технологічних і логістичних операцій. За загальним обсягом трудоемності частка логістичних операцій складає близько 80 %, а технологічних – 20 %. А це значить, що на виконання логістичних операцій заводами витрачається лєвова часка коштів. Логістичні витрати на здійснення виробничого процесу «утворюються» в різних місцях при виконанні як основного, так і допоміжних та обслуговуючих процесів. У цій ситуації собівартість виготовлення продукції серед всього іншого залежить в значній мірі від величини логістичних витрат, що утворюються при виконанні логістичних активностей.

Для розробки заходів щодо скорочення логістичних витрат необхідно ідентифікувати місця їх утворення у межах всього виробничого процесу. Ідентифікація місць утворення може відбуватися за умови повного знання виробничого процесу, що реалізується на заводі [1].

Виробничо-господарський процес олієдобувного заводу охоплює шість фаз переміщення матеріальних потоків:

- 1) постачання сировини на склад заводу;
- 2) виробництво олійної продукції;
- 3) розподіл товарної продукції на ринку і її збут;
- 4) повернення продукції на завод;
- 5) утилізація продукції, у якої закінчився термін придатності;
- 6) знищення продукції, яка не підлягає вторинній переробці (утилізації).

У межах кожної із вказаних фаз переміщення матеріальних потоків при виконанні логістичних активностей утворюються різні за величиною логістичні витрати.

Кожна фаза є специфічним джерелом утворення логістичних витрат на виконання певних логістичних активностей. Так, у межах фази «Постачання сировини на завод» утворюються логістичні витрати на:

- закупівлю сировини, матеріалів;
- транспортування сировини, матеріалів на сировинний склад заводу;
- на комунікації з постачальниками і перевізниками;
- витрати на моніторинг переміщення сировини, матеріалів від постачальника до складу заводу.

У межах фази «Виробництво продукції» утворюються логістичні витрати на:

- виконання виробничого процесу;
- складування продукції;

- управління запасами;
- доставку запасних частин та комплектуючих для виробничого устаткування;
- локалізацію виробництва і складів (при утворенні нових підприємств чи їх виробничих підрозділів).

У межах фази «Розподіл товарної продукції на ринку і її збут» утворюються логістичні витрати на:

- розподіл і збут готової продукції;
- транспортування готової продукції на охоплені сегменти ринку;
- комунікації зі споживачами продукції і партнерами;
- моніторинг переміщення готової продукції в точки продажів;
- обслуговування клієнтів.

У межах фази «Повернення продукції» утворюються логістичні витрати на повернення пошкодженої продукції та тієї, що стала непридатною для використання внаслідок закінчення терміну придатності.

У межах фази «Утилізація продукції» утворюються логістичні витрати на утилізацію виробничих відходів і продукції, що була повернута на завод споживачами та придатна для вторинної переробки.

У межах фази «Знищення продукції» утворюються логістичні витрати на знищення виробничих і побутових відходів та непридатної для дальшого використання продукції, що повернута на завод споживачами.

Загалом для всіх фаз переміщення присутніми є витрати на логістичне адміністрування, вантажопереробку, утримання логістичної інфраструктури, на облік і контроль цих витрат.

Визначені місця утворення логістичних витрат за фазами переміщення матеріальних потоків повинні стати належним підґрунтям для отримання вихідної інформації щодо складання логістичного бюджету й дальшого планування логістичної діяльності олієдобувного заводу на визначений період.

У висновку слід зазначити, що реєстрація логістичних витрат за місцями їх утворення надасть можливість безпомилково визначити їхній обсяг на встановлені види логістичної діяльності за кожною фазою переміщення матеріальних потоків і за функціями, що здійснюють в їх межах підрозділи логістики чи окремі виконавці. Така можливість створює належне підґрунтя для виконання коректної оцінки економічної ефективності логістичної діяльності за окремими її видами, у цілому по заводу, а також у межах всього ланцюга поставок, що є важливим для оптимізації управління останніми. Крім того, коректне визначення місць утворення логістичних витрат і їх реєстрація забезпечить ефективне управління ними.

Список використаних джерел:

1. Сумець О. М. Логістичні витрати підприємств олійно-жирової галузі: формування та оцінювання : монографія. Харків : Вид-во НУА, 2017. 243 с.

